№ 51   ١ نويابر. ١٩٠٦ سنه. چهارشنبه. ٢٧ رمضان. ١٣٢٤ سنه. ٥١ نچی.

ГАЗЕТА
„Юлдузъ“
Цѣна 3 руб. на годъ.
Редакція и Контора:
Казань, номера «Сарай» № 9.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ“
Russie, Kazan, redaction
„Julduz“,
Плата за объявленія:
(25) и (15) коп.

يولدز

گازيته‌نڭ بهاسی:
برسنه‌لك اوچون (٣) صوم، آلتی آی
اوچون (٢) صوم، اوچ آی
اوچون (١) صومدر.
اداره‌سی پچن بازارنده (سرای)
مسافرخانه‌سنده ٩ نچی نومرده‌در.
محررينی هر كون كوندز ساعت
(١١) ده اداره‌ده كورمك ممكندر.
محرر وناشر: احمد هادی مقصودی.
سركاتب ومدير: علی اصغر كمال‌الدينف.

تكراری موجب اولمايان مقاله‌لر ممنونيت ايله قبول ايدلور‌لر. درج ايدلمه‌ين مقاله‌لر حقنده جواب ويرلمز واشتكا قبول ايدلمز.

برنسخه‌سی (٥) تيندر. هفته‌ده اوچ مرتبه چغاچق ادبی، فنی، معاشی وسياسی جريده‌ء تركيه‌در. اون نسخه‌سی (٣٠) تيندر.

قشقی سيرك - اتاويونی بوكون چهارشنبه وايرته‌گه پنجشنبه كون بيك زور هم بيك گوزل اوينلر اويناله‌چقدر. بواويونلر اوچون مخصوص ياڭا اوينچيلر كيلدی. تفصيلی پراگرامده
ارميتاژ باقچه‌سنده
اوين كيچ ساعت ٨ يارمده باشلانور.

يولدز كتبخانه‌سی.

يولدز كتبخانه‌سنده مكتب ومدرسه‌لر اوچون اوشبو كتابلر صاتلمقده‌در: معلم اوّل (٩ نچی طبع) (٨ تيين)، معلم ثانی (٧ تيين)، قراءت قرآن (٧ ت)، مشق خط (٧ ت)، عقائد (٥ ت)، طهارت (٥ ت)، نماز (٥ ت)، جماعت (٥ ت)، روزه، زكات وحج (٥ ت)، هلال (٨ ت)، شريعت (١٠ ت)، عقائد منظومه (٥ ت)، عبادات اسلاميه طبع ثالث (٣٠ ت)، ميراث ومقاسمه (١٠ ت)، انباء الانبياء (٣٠ ت)، دروس شفاهيه طبع ثانی (٧٥ ت)، استفتاح طبع ثانی (٣٠ ت)، استكمال (٣٠ ت)، قوانين نحويه طبع ثانی (٢٠ ت)، ميزان الافكار منطق جديد (٤٠ ت)، ترجمان روسی (٢٠ ت)، متحرك الفبا (زور زور حرفلر) (٤٠ ت).

آدريس: قزان ريداكسيه „يولدز“.

١٩٠٦ سنه صباح كتبخانه‌سی ١ نچی اوكتابرده آچلدی

قزانده پچان بازارنده „بلغار“ نومرلری يورطنده
كتبخانه‌مزده صاتولمقده اولان كتابلر:

مراد سليمف . . . . ١٠ تيين
محروسه خانم . . . . ١٠ „
١٩٠٧ سنه ايچون ديواری كاليندار ٢٠ „

پوچطه مصارفی آلوچيدن.
كتابچيلرغه بيوك اكرام!

مفصل اسامی كتب، هر كمگه بلا بدل يباريلور.

تيليگرام وخط ايچون آدرس: Казань, книгоиздательство „Сабахъ“

قدر كونی.

كيچه‌گی كيچنی قزان علماسی قدر كيچه‌سی ايتوب اعتبار ايتديلر. شهرمزنڭ مسجدلری تون بوينچه اوتلر ايله نورلانمش ايديلر. بعض مسجدلرده ايليكتريك چراغلری سحر وقتلرينه قدر سونمه‌مشلر. هر نه قدر زمانمزدن فسق فساد زمانی ديوب شكايت قيلسه‌ق‌ده، الحمدلله اهل اسلام آراسنده ايزگی طبيعتلی اهل تقوی ده‌بلمقده‌در.

برنيچه مسجدلرده قارتلردن‌ده ياشلردن‌ده تونله مسجدگه باروب توبه وعبادتده دعا وتضرعده كيچروچيلر بولنمشدر. جناب حق اهل اسلامنی صلح وصلاح يولندن آيرماسون.

بو حسابدن عيد فطر يكشنبه كون بولورغه اوخشيدر.

چونكه هيچ بر طرفدن چهارشنبه كون كيچ آی كورلوب پنجشنبه كون روزه بولو حقنده اشانچلی خبر يوقدر. گرچه استانبولده پنجشنبه كون عموما روزه اولمشلر.

اقدام وصباح گازيته‌لرينڭ يازولرينه قاراغانده پنجشنبه كون حضرت سلطانڭ سراينده افطار مجلسی اولوب بارچه وزيرلر حاضر اولمشلر.

لكن بو گازيته‌لرنڭ هيچ برسنده رمضانغه‌نی روشچه كرلووی حقنده تفصيلات يوقدر. آی كوروب كردكلری هيچ آڭلاشلميدر. مصرده چهارشنبه كون آينی كوب جماعت ايله رسمی روشده قارامشلر. بولوت طوزان كبی هيچ بر مانع اولماديغی حالده آی هيچ كورنمه‌مش مصرده رصدخانه ناظری مصطفی فلكينڭ سوزينه قاراغانده آی طوغان زمانده مصرده پنجشنبه كون اويله‌دن صوڭ ساعت ٣ نچی ٢٢ دقيقه اولمشدر. بناء عليه اول كونده كيچ كورنو احتمالی يوقدر.

ايمدی كيله‌چك شوال آيی‌ده ٣ نچی نويه‌برده جمعه كون كوندز ساعت ١٢ نچی ٥٣ دقيقه‌ده طوادر. شول كيچ آخشام وقتنده (٤) ساعتلك هلالڭ عادتی كوز ايله كورنووی هيچ ممكن توگلدر. البته شنبه كون كيچ كورينه‌چكدر لكن صوڭغه قالوب كورندكندن بر آز يوغاری وقالونچه بولوب كورنمی حالی يوقدر علم هيئت حسابی بوينچه‌ده عيدفطر يكشنبه كون بولورغه طوغری كيله‌در. لكن شهرمزنڭ امامارندن برسی اهجزدبود حسابی ايله بر كون آشغونی تلی ايمش. لكن اهجزدبود حسابی كبيسه يللری اعتباری ايله بيك صاتاشادر.

تركيه‌ده.

ولی عهد مسئله‌سی.

ارشاد گازيته‌سينه يازدقلرينه نظراً سلطان اوزندن صوڭ خليفه بولورغه دورتنچی اوغلی پرينس برهان افنديني تعيين ايته‌سی كيله‌در. لكن فتنه چغودن قورقادر. اگرده بو اش ممكن بولورلق بولماسه، سلطان ادارهٔ مشروطه‌نی اوز زماننده اعلان ايده‌چك ايمش. چونكه خلقغه حريت بيرو تاريخ بوينچه معتبر اولوغ بر شرفدر. بو شرفنی سلطان اوز اسمينه آلماقچی بولا ايمش. اگرده برهان الدين افندی بالفعل ولی عهد ايدلسه، ملت مجلسلری دخی برنيچه سنه‌گه كيچكترلووينی احتمال ايده‌لر.

سلطانلق سلطانلر نسلندن اولان پرينسلرنڭ ياشده الوغراقلرينڭ حقی اولمق تركيه‌ده اوچ يوز يلدن بيرلی جاری اولمقده‌در. بونی اوزگارتو بيك مشكلدر.

بو نظام بوينچه حاضرگی سلطاندن صوڭره قرداشی محمد رشاد افندی خليفه بولورغه تييشليدر. رشد افندی حاضرده (٦٢) نچی ياشلرنده قارت بر كشيدر. فتنه چغودن قورقو سببلی سرايندن باشقه يرگه چغا آلميدر. گويا زندانده‌غی كشی كبی محبوس پاتادر. تله‌گان كتابلرينی اوقورغه رخصت ويرلمه‌دكدن معلوماتی‌ده آز ايمش.

رشاد افنديدن صوڭره نوبت يوسف عزالدين افنديگه تييه‌در. يوسف عزالدين بيك معلوماتلی ولیبيرال بر كشيدر. ياوروپا تللرندن بر ايكی درلوسينی بله‌در. وقتينی مطالعه ايله كيچروب خبردارلغينی آرتدرمقده‌در. اگرده بو افندی سلطان اولسه، تركيه‌نی ادارهٔ مشروطه قانونلری بوينچه اداره قيلوب هر تورلی حريتلرگه يول ويرووی گمان قيلنادر. يوسف عزالدين‌دن صوڭره نوبت مرحوم سلطان عبدالمجيدنڭ سليمان ووحدالدين اسملی شهزاده‌لرينه ايرشه‌در. بونلردن صوڭره نوبت مرحوم سلطان عبدالعزيزنڭ محمود جلال‌الدين، عبدالمجيد، محمد شوكت، ومحمد سيف الدين اسملی اوغللرينقيدر. بونلردن صوڭره سلطان مرادنڭ اوغلينه نوبت كيله‌در.

بر ميسيونيرنك قايغوسی.

قزانده دينی آكاديميه‌نڭ پرافيسرلری اداره‌سنده چقمقده اولان (كليسه‌حياتی) اسمنده‌گی مجموعه‌ده، قزان مسلمانلری آراسنده خريستيانلق نشر قيلو اوچون تعيين قيلنمش مشهور (يا. كوبلوف) يازادر:

«پراوسلاونی پيارخيالنی گازيته‌لرنی اوقوسه‌ڭ، روسيه‌نڭ غير روس قوملری آراسنده خريستيانلق اوزندن اوزی طارالغان كبی كورنه‌در. بو خصوصده آرتق قايغو واجتهادنڭ لزومی يوق كبی طويلادر.

حال بوكه بو خصوصده بيك سوينورلك اش يوقدر.

اوّل زماندن بيرلی ميسيونيرلر غير روس قوملر آراسنده خريستيانلقنی طاراطوغه قاراغانده روسلر آراسنده‌غی استاراوير مذهبلرينی بتروگه كوبره‌ك طرشقانلر. والحال آنكه آنلرنی قدر پراوسلاونی مذهبندن يراقلانسه‌لرده، خريستيانلق دينندن چققانلری يوقدر. همان نصرانی وخريستيان اولوب قالمقده‌درلر.

غير روس قوملرنڭ خريستيان بولمی قالولری بزنڭ دينمزنڭ ترقيسينه‌ده دولت ومملكتمزنڭ ترقيسينه‌ده ضررليدر.

قزان خانلغی آلنغان زمانلرده روسيه‌ده

اسلام دینی بیك ضغیف واهل اسلام بیك طارقاو ایدی. آرگانیزاتسیه‌لری جمعیتلری یوق ایدی. شونك اوچون اول زمانلرده برنیچه یوز مك مسلمان تورلی تدبیرلر ایله مرتد قیلنوب خریستیانلقغه آوشدرلمش ایدی. لکن اول زمانده‌غی میسیونیرلر چوقندرغان بولوب دفترگه یازغانلرده کیتکانلر. خریستیانلق اعتقادینی محکم قیلا آلماغانلر. بناءً علیه رسما پراۋسلاونیلقغه یازلغان مسلمانلرنك اسملری گنه خرستیان بولغان. اوزلری همان ایسکیچه مسلمانچیلقلرنی دوام ایتکانلر. لکن هرنه ایسه اول زمانده آزمی کوبمی خریستیانلق دینی ترقیده بولغان.

ایکنچی یکاتیرینه پادشاه بولغاچ فرانسیه فیلوسوفلرینك فکرلرینه ایه‌روب دین طاراطو اجتهادینه برده التفات قیلماغان. حتی مسلمانلرنی چوقندرو اوچون آچلغان ادارهنی یابدرغان.

شوندن صوڭره کره‌شن مسلمانلر هر قایوسی اسلام دینینه قایتا باشلاغانلر. لکن بو خصوصده نی قدر عریضه‌لر ویرسه‌لرده، حکومت نظرنده قبول ایتلمه‌گان. شویله ایسه‌ده، آنلر اوزلری همان اسلام دینینی طوتقانلر. یاشرون امام ومعلملری، مسجد ومکتبلری بولغان. بو قدر اوگغای زمانده نی سببدن میسیونیرلر همت قیلمادقلری هیچ معلوم توگلدر.

اگرده (۱۸۶۷) نچی سنه‌ده قزانده (گوری) جمعیتی اجتهاد قیلماسه، کره‌شنلر بارده مسلمان بولوب بته‌چکلر ایکان. بو جمعیت سایه‌سنده آز بولسه‌ده بر مقدار کره‌شنلر خریستیانلقده قالغانلر.

ایمدی ۱۷ نچی آپریلده حریت دینیه نظامی اعلان قیلنغاندن بیرلی (۳۰) مك قدر مکره‌لر بارده مسلمان اولدیلر.

اگرده ۱۹! نچی عصرده میسیونیرلر همت ایله اجتهاد قیلغان بولسه‌لر ایدی، بو آفتکه یول قالماس ایدی.

حاضرده مملکتمزده اسلام دینی بیك قوت طابوب بارادر.

مسلمانلر اوزلرینك مسلمان بولوب قالولرینی‌غنه قایغرتمیلر. اصلده مسلمان بولماغان طائفه‌لرنی‌ده مسلمان ایته‌رگه اجتهاد قیلالر.

اسلام دینی حاضرده چواشلرنی، آرلرنی، چیرمشلرنی، باشقردلرنی وقرغزلرنی یوطوب بترمکچی بولادر. مسلمانلرنك بو اجتهادلری ثمره‌سزده قالمیدر.

مسلمانلرده آز اولسه‌ده، بر نوع مدنیت واردر. مدنیتلی قوم مدنیتسز قومنی آقرون آقرون اوزینه آوشدرمقلغی تاریخی بر قانوندر. بو قانون بوینچه حاضرده اورینبورغ، طورغای وجایق ولایتلرینك قرغزلری عادتلرنده تمام تاتارلانوب بارالار. تاتارلانولری مسلمان بولولرینی لازم ایته‌در.

بو سنه‌لرده مسلمان تاتارلر بز روسیه‌ده یکرمی میلیون قدر کوب دیوب بیك افتخار واظهار غیرت قیلالر.

باشقردلر وقرغزلر آنلرنك گمانینچه عموما تاتارلر ایله بر دین وبر ملت اهلندن صانالادر.

گویا تاتار، باشقرد وقرغز طائفه‌لری عموما بر قوم ایمش. بونلر هر خصوصده بر بری اوچون طروشورغه تیشلی ایمش. سیمبر ولایتی ایله قزان ولایتینك مامادش وسیۋیل اویزدلرنده‌گی چواشلر تمام تاتارلانوب بارالر. بو کونلرده کوبسی مجوسیلکدن اسلامغه چغونیتی ایله عریضه‌لر ویره‌لر ایمش.

اوفا ولایتی بوری اویزدنده‌گی چیرمشلرده تمام مسلمان بولوب بته‌مشلر. حاصل کلام هر طرفده تاتار آراسنده طورا طورغان مجوسیلر همان تاتارلانمقده، تللرینی‌ده، عادتلرینی‌ده اونوتمقده‌درلر. ایشته اوشبو روشده اسلام دینی روسیه‌ده همان قوّتلنمکده وطارالمقده‌در.

روسیه‌ده بو حالنك شائع بولووی روسلرغه دین جهتندن‌ده دولت جهتندن‌ده بیك کوڭللی توگلدر.

اوّلده اویلیلر ایدی: (مجوسیلر خریستیانلقغه طوب طوغری کره آلمیلر. اول مسلمان بولسونلر، صوڭره آنلرنی خریستیان قیلو بیك ییڭل اولور) دیلر ایدی. ایمدی بو فکرنك باطل بر خیال ایدکی معلوم اولدی.

حاضرده اسلام دینی عقلغه موافق روشده ایتوب بیك اصلاح قیلنمشدر. قلبلرینه اسلام روحی اورناشقان قوملرنی خریستیانلقغه چغارو هیچ ممکن توگلدر.

بوزمانده بر فکر وار: غیر روس قومنی روسلاشدروده فائده یوق دیگان بولالر. مینم گمانمچه مجوسیلرنك تاتارلانولری روسلاشولرندن ضررلیراقدر.

مجوسیلر مسلمان بولولری سببلی معارف ومدنیتدن‌ده براقلانالر.»

یولدز:

بو میسیونیرنك دین جهتندن قایغرووی مسلکینك مقتضاسیدر. بو خصوصده مسلمانلرنك شادلقلری میسیونیرلرنك قایغوسینه قاراغانده ایکی اولوش آرتقدر.

اما معارف ومدنیت طوغروسنده قایغرووی اورنسزدر. چونکه مسلمانلر مدنیتنی خریستیانلردن الگرهك قبول ایتکان خلقدر. بعض تاریخی سببلر بوینچه حاضرده مسلمانلر معارفده ضعیفلنمشلر ایسه‌ده، وقتی واسبابی یتشدکده خریستیانلردن قالشماسلر.

گازیته‌لر حقنده

طاشکند شهرنده چقمقده اولان خورشید گازیته‌سنده اتفاق مسلمین حزبینك پروگرامی مدح قیلنوب یازلمشدر.

ترکستان طرفلرینك عقللی مسلمانلری عموما بو پارتیه‌گه قوشلوب اهل اسلامنك ترقیات ملیه‌سینه طرشمق فکرنده ایمشلر.

اتفاق نظامی بر جمعیت ایدوب تصدیق ایدلدکدن صوڭره ترکستان طرفلرنده ثمره‌سی کوب کورنور ایدی.

ارشاد والفت

ارشادده الفتکه آچو ایله مدرسه وشاگرد عالمندن چقغان کشیلرنك کیمچیلکلری والفت‌ده ارشادغه آچو ایله فنون مکتبلرنده اوقوب چقغان کشیلرنك کیمچیلکلری صایلمقده‌در.

بو نزاع هیچ معناسز بر نزاعدر. ایکی طائفه‌نك کشیلری‌ده هر برسی کامل یاخشی‌ده اولماسلر، عموما یمان‌ده اولماسلر.

آرالرنده خصوصی آچولری ایله یوقغه نزاع قیلوب اوزلرینك کیمچیلکلرینی عالمگه اظهار قیلوچیلر هر طائفه‌ده بولنور.

منطقیلرغه معلوم قضیه‌در که کل یاخشیده دگل، کل یمان‌ده دگل. بلکه هر طرفنك بعضلری یاخشی وبعض دیگرلری یمان اوله‌بلور.

حاضرگی هم اوّلده‌گی مشهور آدملرنك روسیه ادارهٔ مشروطه‌سی حقنده‌غی فکرلری.

ۋ. ك. پلیۋی

روسیه خلقی اوچون خلق طرفندن صایلانوب قویلغان کشیلرنك مملکت اشلرینی قاراولرندن‌ده عجب نرسه یوقدر. روسیه خلقینه بو قدر کیلشسز فکرلرنی طاراتورغه طروشوب یوروچی کشیلر چن چن روسیه‌نك دشمانلریدرکه آنلرنی کاتورغه‌غه یاخود سبرگه یبارولرگنه بیك ییڭل جزالردر.

روسیه‌ده یاوروپانك موندای اشکه یاراقسز ادارهٔ مشروطه‌لرینه کوڭل قویوچیلر طابولماس. روسیه‌ده ایك قورقنچ کشی د. ن. شیپوفدر. اولغنه روسیه‌ده‌گی زیمستوالرنی برله‌شدرو فکرینی حمایه قیلادر. امانی اشله‌مك کیرك، اول کامیرگیر درجه‌سنده‌در آنی آصو بیك ییڭل توگل. سبرگه یبارو آنك اوچون آزراق.

کناز اسۋه‌تاپولك - میراسکی

بیك آزغنه یاڭلشلق. آخریسی ۋیت همه نرسه‌نیده چنغه حساب ایتارگه‌ده یارامی. خوش نی بولدی؟ اشانو (امنیت) توغروسنده برر سوز ایتکان ایکانمن. آندانغنه نی بولا؟ آندای سوزلر کشینك کیفینی یبارماو اوچون‌گنه‌ده ایتوله ایندی اول. کشینك سوزینه به‌یله‌نوب یورو بیك یوق اش. مثلا مین بر کشیگه مکتوب یازسام آخرینه: «سزنك اطاعتلی خادمکز فلان» دیب یازام. موڭکار قاراب منم خطمنی آلوب اوقوغان کشی «ایندی سین مینم قوُلم بولدڭ» دیب مینی اشکه قوشارغه طوتونورمنی؟

خوش آلایده توگل ایکان، خلقنی اوزیگه اعتقاد قیلدرو شاید بیك ناچار اش بولماسه کیرك؟ خصوصا زور کشیگه خلقنك اناباتی بیك لازمدر.

مونه مثلا پلیۋی شولای فرض قیلادر ایدی: کشی همه‌سیده خائن، اگرده خلافینه شاهدلری بولماغانده همه‌سیده سبرنك ایڭ یراق یبرلرینه یباریلورگه تیوش، یعنی ایڭ اوّل سبر، آندن صوڭغنه امنیت دیدر ایدی. امّا مین ایسه ایڭ اوّل امنیت کیرك، آندن صوڭده سبرگه وقت بار دیب فرض قیلامن.

توقزنچی غنوارده آتوشقانلر ایکان. منم آنده نیندی دخلم بار؟ هرنه ایسه آندنغنه نی بولا؟ اگر ادارهٔ مشروطه ایکان، بولا بیرسن. مین آکارده راضی.

آ. گ. بولیگین

بزده اوّلده قدیمدن اوك زیمسکی صابور دیگان نرسه بولغان. زیمسکی صابور روسیه خلقینك طبیعتینه بیك کیلوشه‌در. روسیه‌ده زاکون چغارغانده کیڭاش بیروچی دوما، شول زیمسکی صابور شیکللی بولورغه تیوشدر. بونی روس خلقینك مقصودلرینك ایڭ اعلاسی دیبورگه ممکندر. اما نی اشله‌مك کیرك بزنك بختسزلکمزگه قارشی روسیه‌نك ئلله نیندای دشمانلری خلقنك بوندای اصاف فکرلرینی بوزوب «خلقنك وکیللرینك اوزلری زاکون چغارا آلورلق قوّتلری بولسون» دیگان فکرلر ایله باشلرینی طولترالر.

روس خلقی اوچون بوندان‌ده یات، بوندان‌ده بختسز بر فکر، روس تاریخی اوچون بوندان‌ده آغر بر خیانت یوقدر. روس خلقینك هیچ بر وقتده‌ده زاکون چغارو قوتینی اوز قولینه آلورغه قصد قیلو احتمالی یوقدر. چونکه روس خلقی زاکون چغارو اشلرینه دینی بر اش ایتوب هم پادشاهنك اوزینه مخصوص بولغان مقدس بر ملك ایتوب قاریدر.

روس خلقینك آراسنده ایڭ یخشیلقنی سویوچی کشی د. ن. شیپوفدر. اول هر وقتده «خلقغه فکر قوّتی، حکومتکه سلطانلق قوّتی بیریلورگه تیوش» دیدر.

«زاکون چغارو قوّتی خلق قولنده بولورغه تیوش» دیگان سوزنی عوام خلقینك قولاغینه توشوررگه جرئت ایتوچی قباحت کشیلر روس خلقینك دشمانلری هم بیك قورقنچلی ریۋالوتسیونیرلردر. بونلرنك اورنلری کاتورغه ایله سبرده‌گنه بولورغه تیوشدر.

روس خلقی‌نك هیچ بر وقتده‌ده عمومی صایلاو قاعده‌سینی قبول ایتو احتمالی یوقدر.

آ. پ. اصطالیپین

روس قومی بیك کوب زمانلردن بیرلی یخشی ادارهٔ مشروطه‌غه محتاج ایدی. نهایت مرادینه ایرشدی. مشروطیت اداره روس قومینك طبیعتینه بیك موافق نرسه‌در. ایسکیدن بیرلی روسیه شول روحده تربیه‌لنوب کیلمکده‌در. اما روسیه دشمانلری روس قومینك قولنده‌غی قدیمگی مشروطه‌لقلرینی آلوب آنك اورنینه آنلرغه بتونلهی مجهول غایت ناچار پارلامینتاریزم اصولینی بیرمکچی بولالر. هیچ بر وقتده روس قومینك صاف ادارهٔ مشروطه‌نی، اختلال برله قاتوشوب بتکان پارلامینتاریزمگه آلشدرو احتمالی یوقدر. آندای ناچار نرسه‌نك گیرمانیه‌ده‌ده حتی آمیریکه‌ده‌ده بولغانی یوقدر.

دوما اعضالری آراسندن صایلانوب قویلغان وزیرلرگه روس خلقی هیچ راضی بولاچق توگلدر. بتون روس قومینك روحی، بتون روسیه‌نك تاریخی، روس روحینك بوتون تربیه‌لری پارلامینتاریزم خیالینه دشماندر.

یوق، بز همه‌سنده بیردك. بز مطبوعاتقه شول قدر حریت بیردككه، بوتون دنیا یوزنده موندی حریت بیرلگانی یوقدر. (حتی کچکنه‌گنه بر گازیته مینی غلیستاکوف دیب مسقل ایتدی. شولای بولسه‌ده بز آنك محررینی صودفه‌ده بیرمه‌دك.)

شدتلی یاخود فوق العاده محافظه یا ایسه ۋایاننی پالاژینیه بولماغان یبرلرده خلق،

شویلە ایسەدە ، اهل اسلامنڭ ترقیات ملیەسینه خدمت ایدەچك کشیلر اوشبو طائفەلرنڭ اچندن چغاچقلردر.

کیرەکلی ییرلرنی قاشورغه کیرەك.

ترجمان

یولدز مجموعه شکلندن گازیته شکلینه آوشدرلغاندن بیرلی معتبر ترجمان گازیتەسی هر نسخەسنده یولدزغه اوق آتمق استیدر. بونگلەبرابر طاڭ گازیتەسینڭ یازوچیلرینیڭ مسلکلرینیده بیك مدح قیلادر.

بونڭ سببی نی ایکان ؟

بونڭ سببی یولدز ترجماننیومحرری محترم عصپرینسکینی دائما محترمانه ذکر ایتدیکی حالدەطاڭچیلر ترجمان حقندەهمان قاتی سوزلر یازمقلغی اولسه کیرەك دیب گمان ایدەدر. بو حالگه مقابله ایتمك مقصودی ایله یولدز لسان ومسلکینی تبدیل ایتمیەچکدر. چونکه دائما ترجماننی استاذ عد قیلادر. لکن اوقوچیلر بیك حساسدرلر. هر بر محاکمه وانتقادنڭنی مقصد ایله یازلدیغینی تیز طویالر.

کولکی مجموعەلری

ترجمان جریدەٴ معتبرەسی ترکیچه کولکی مجموعەلری حقنده گوزل سوزلر یازادر :

« کولکی ادبیاتی فائدەدن خالی توگلدر. لکن یازا بلمکلگی شرطدر. اوّلا کولکی ادب دائرەسندن چقماملی ، ثانیا عبارەلر نازك وفصیح اولمق لازمدر ، ثالثا نی قدر آچی اولسەده ، قاباق قچقرشلری یاکه یمشیك وبورلاك کولکیلری روشنده اولماملی . رابعا آورتدرمیچی صانچیملی ، اوقوچیلرنڭ آچولرینی کیترمیچی وآنلرنڭ هیچ بر حسلرینی تحقیر ایتمیچی کولدرمەلی ، وهر کمنی عبرتلەندروب فکرگه صالملی ، خامسا هیچ کمگه خصوصی شر خواهلق آڭلاتمیچی عمومگه خیر خواهلق اوچون یازلملی .

بو شرطلردن باشقه ینه یازوچیسی اهل قلم وصاحب قابلیت اولملی .

هر کم محرر ، ادیب وشاعر ومنتقد اوله بلمیەچکی ملاحظه ایدلمەلی . مثلا :

« ولی باباینڭ صاقالی قارت کجەنڭ قویرغی کبیدر » دییوب یازمق کولکیدە توگلدر. لطیفەدە توگلدر. فقط ادبسز طوپاس بر عبارەدر . یازوچینڭ خبیث طبیعتلیلگینه دلالتدن باشقه هیچ بر معنا آڭلاتمیدر » . . .

محترم ترجماننڭ بو وعظلری آڭلاغان کشیلر اوچون نازکانه بر کولگیدر . لکن بونی فقط اهلی آڭلار . آخری قریم طرفندەنزاکتسز یازوچی کولکی مجموعەلری ده واردر .

هرنه ایسه ترجمان برنچیلکنی تیفلیس‌ده چغا طورغان خواجه نصرالدینه ویرییور . تحریر بابنده ادبسزلك توگل ، ادبیلك معتبردر . معتبراننڭ عرض وناموسلرینی صاتونی کسب اتخاذ قلدیغی معلوم اولان مجموعەلر تیزدن اعتباردن توشەچکدر . چونکه بوکسب کسبلرنڭ ایڭ ناچاریدر .

حال بوکه کولکی مجموعەلرینڭ همان اعتبارده اولوب ادیبانه خدمتلرنده دواملری مطلوب ایدی .

هر نرسه حدندن اوزسه ، کیری طرفینه آوشادر . شونڭ اوچون اولمق کیرەك که بعض کولکی مجموعەلرنده یازلمق حاضرده اعتبار واشتهار علامتی صایلمقده ایمش .

« واذا مروا باللغو ، مروا کراما * » .

حریت خلق .

کادیتلر پارتیەسی رسمی بر پارتیه ایتوب تصدیق قیلنمادیغندن بوسنه صایلاو مشاورەسی اوچون آنلرغه مجلس یاصارغه رخصت بیرمەو احتماللری وارایمش . شویلە ایسەده بو پارتیه اوزینڭ غیرتینی طاشلامایاچقدر : باشقه پارتیەلر طرفندن ترتیب قیلنغان مجلسلرگه باروب مناظرەغه قاتشاچقلردر . بونلر سوز ایله هر مجلسده اوزلرینڭ عدالتلرینی آڭلاتوب خلقنی اوز طرفلرینه آوشدرونی امید ایدەلر . بلطرغی کبی شهرلرده بوسنەده اوزلری غالب بولووینی احتمال طوتالر .

بزنڭ مسلمان پارتیەسینه مجلس یاصارغه رخصت ویرورلرمی ویرمسلرمی؟ معلوم توگلدر . ویرسەلرده ، ویرمەسەلرده ، مجلسلر یاصارغه اجتهاد قیلورغه کیرەك . منع قیلسەلرده فائدەسز بولماس . بیوروکراتیه تدبیرینه بیك مسلم بولغان فهمسز مسلمانلر حقیقتنی آڭلارلر .

چونکه قرق‌مڭ مسلمانغه صایلاو خصوصنده مجلس یاصاودن منع قیلو بیك ظور اشدر . شاید بوتدبیرسزلك قیلنماس .

ییر حاضرله وچیلر .

آول خلقینه ییر طابوب بیرو اوچون ییر حاضرله وکامیسیەلری یاصالغانلغی شاید هر کمنگده معلومیدر . بوزور اشنی کملرنڭ قولینه طابشرلغانلقنی بلوب توروده شاید فائدەدن خالی بولماسه کیرك . بوکامیسیەلرده ایڭ زور اش کوروچی کشیلر ، کامیسیەنڭ ثابت اعضالریدر . چونکه آنلر مخصوص شول ییر حاضرلەو اشلری ایله گنه مشغول بولور اوچون تعیین ایدلگان آدملردر . بوکشیلرنڭ کملر ایکانلگی حقنده «ناوی پوت» گازیتەسی اوشبو معلوماتلرنی یازادر : ییدنچی اوکتابرگەقدر بو خدمتلر اوچون یوزایللی آلتی کشی تعیین ایدلمشدر . تعیین ایدلگان کشیلرنڭ همەسیده چیناونیکلر ایله افیتسرلردر ؛ بوتعیین ایدلگان کشیلرنڭ اوّلدەگی خدمتلری جهتندن قاراغاندەسکسان دورتیسی زیمسکی ناچالنیك (بونلر آراسندن یکرمی آلتیسی افیتسر) اون اوچی میراڤای پاسریدنیك هم کومیسارلر ، اون آلتیسی آتصتافکەغه چقغان چیناونیکلر ، بیشسی اتصتاکەگه چقغان عسکریلر ، سیکزی هرڤورلی کانسالەرییەلرده خدمت ایتوچیلر وبوندن غیریلردر . آرالرنده ییر اشلری حقندەکاملی معلوماتلی فقط اوچکنه کشیدر .

ماترو سلرغه حکم

۱۱ نچی اوکتابرده کرانشتادشهرنده بحری صودده ، „ڤیبابورغ فلوتینڭ روطنەغی یکرمی بیش ماتروسنڭ اشلری قارالدی . اشلری اوشبوروشچه بولمشدر :

۲۷ نچی ایبولده سڤیبابورغ فلوتینڭ روطنی کاماندیری کادد ، ماتروسلرنڭ یوقلی طورغان اویلرینه کیلوب کرگان . اول کرگان وقتده ماتروسلر بارچەسی یوقیده بولغانلر .

کاماندیرنڭ طوروب کیونورگه قوشقان امرینی ماتروسلر طڭلاماغانلر . صوڭره کاددماتروسلر آراسندن گاڤریلینکو اسملی ماتروسقه شول ساعتده کارتسیرگه بارورغه امر ایتکان . گاڤریلینکو بارماغان . اول بارماغاچ آنی ایلتوب یابارغه دیب باشقه ماتروسلرغه قوشقان آنلرده طڭلاماغانلر . آخرنده کادد ماتروسلرنڭ اطاعتسزلکندن ، پورتنڭ کاماندیرینه شکایت قیلو سببلی ، اشلری حکمگه قویلغان . صود گاڤریلینکوگه بیش یل کاتورغه

تلەسەلر نیندای گازیتەلر چغاروب تلاسه نیلر یازارغه اختیارلیدر .

فقط آندی ییرلرده مطبعەلر بولماغانغه ، خلقینڭ اوقی ویازا بلماوینه بزعیبلی توگل .

بز هر نرسه‌گه رخصت بیرەمز . بز هر بر حقوقلرنیده بیرەمز .

اما مینیسترلرنڭ خلق قاشنده مسئول بولولری کبك عقلسز فکرلرگه البته بار کوچمز بلهقاوشوتوراچقمز هم بتون قوّتمزنی صرف ایدوب هیچ قزغانمایناچه قهر ایدەچکمز . اگر اداره مشروطه دیسەڭز — ایسنەدکڭز قدر صوری بیرڭز ، همەسیده بیرلەچکدر .

اما پارلامینتاریزم ! . . . . هیچ بر وقتده ! ایشوتەسزمی ؟ هیچ — بر — و — قت — ده ! ایندی شیپوفنی ایتسەڭز ، اول واقعاده تگیلەیرك .... اشانچسزراق کشیدر .

سیرگی یو. ڤیتتی

مین ادارۂ مشروطەنی اوزم اوچون تألیف ایتدم . اما آنلر ایسه آنڭ برلەنیچك ایتوب اش یورتورگه بلمیلر . حاضر آنلر اوزلرینڭ ڤیکسللرینه منم قول قویوومنی تلیلر .... بومتوقف .... چنلاب ایتکانده مین آڭارده حاضر .

— آیْ ! آنده کم بار ؟ پیتربورغدن کیلگان کوریرمی ؟

— یوق تقصیر ، روتشیلد طرفندن کیلگان خادم . پاکیت کیتوردم .

— ئە ! آلایمی ؟ ڤیکسللر کیری قایتقان . هم م .... اول بولماغاچ پیتربورغغەقایتودەده حکمت یوق . خیرله ، ضرر یوق . آنلر اوزلریده میڭا کیلورلر ئلی .

ن. ڤ. کاکوفسف

اگر میندن صوراسەڭز ، مین مالیەوزیری بولغانلغمدن ادارۂ مشروطەغه برنچی خلاف کشیمن .

چونکه بز ادارۂ مشروطه بولغانچیغه قدر هیچ بر رهنسز قرضغه آقچه آلالایدك . بانکیرلر بزده اداره مشروطه طاوشینی ایشتکاچده ، مشروطەلقنی رهنگه صوری بـاشلادیلر . مشروطەلقنی آنی برگنه مرتبه رهنگه صالوب بولا ، آنی تولەب آلغانچی قرض هر وقتده کیرك بولوب تورا . ایکنچی طرفدن اوگفایسزلغی ، ادارەمشروطه بولغاچده چن چن «حریت شخصیه» بیررگه کیرك بولا .

«حریت شخصیه» می؟ اوخ ، آنڭ تشلاگانینه چدابقنه طور .

اوزڭز اویلاب قاراڭز .

بوکونگی کونده چیتلرگه سوریلگان وزندانلرغه یابولغان اوچ یوز مڭ کشی بار . برکشینی آشاتورغه هم آنی صاقلارغه تەولگینه ایللی تیندن گنه حساب ایتوب قاراڭز ، بر کونگه یوز ایللی مڭ تنکه راصحود چغابیت .

صوڭره حساب ایتوب قاراڭز ، هر بر سیاست برله عیبلی کشی ، کونینه ایکی صوملق خدمتینی یوغالتادر .

بونلرنڭ کوبراگی معرفت ایەسی کشیلر بولغانلقدن ، آیینه آلتمش صوم حساب ایتو شاید بیك کوب بولماسه کیرك ،

مونه بوجهتندەکونینه آلتی یوز مڭ صوم یوغالادر . بوبیت یلینه ایکی یوزیتمش بش میلیون صوم بولا .

مونڭ اوستینه حاضر عسکر طوتونی ، قازاقلر ، استراژنیکلر ، پولیمیتلر آصراونی ، ژاندارم وگراداوایلرنڭ مقدارلرینی آرتدرولرنی ، باش حسابندن پالاچقه یوزایللی ایکی یوزصوم بیرولرنی حساب ایتوب قاراڭز . هیچ برکونده اولم جزاسی بولمیقالماغانلقدن آڭارده شاقدای آقچه کیته . شونلرنی حساب ایتوب قاراسەڭز ادارۂ مشروطه سببلی بولغان داخلی صوغشنڭ نیچه یوزمیلیونلرغه توشکانلگینی یعنی چیت مملکت برله صوغشودن آرزان توشمگانلگینی شاید اوزڭزده کوررسز . شولای بولا توروبده منم «بز هیچ برسینڭ اوچینی ایکنچیسینڭ قویروغینه یالغاب آلوب بارا آلمامز » دیب اسطالیپینغه ئەیتکان سوزم اوچون میڭا اوپکالیلر .....

بوندای ادارۂ مشروطەغه ، دنیاده نیندای بودژیت بولسەده چداماس .

سیرگی یولیڤیچ وقتنده اشلر بولای ایدیمی؟ اول وقتده میلیون ، اون میلیون ، یوز میلیونلر اویولوب اویولوب کیفلەنب یاتالر ایدی .

پ. ن. دورناڤا

مینده البته ادارۂ مشروطه طرفداریمن . ادارۂ مشروطه بولماسه میڭا وزیر بولو میسر بولور ایدیمی ؟ وزیر معینی بولوب طوروویمەده بیك راضی بولوب بتماسلر ایدی اگر ادارۂ مشروطه بولماسه یکرمی دورت ساعت اچنده فووارلر ایدیده آنڭ اوستینه اوزیمه شوندای طامغا صالورلر ایدی نق (Окоропъ) که طاقغان پلومبا شیکللی آصولنوب یورر ایدی .

ئەمین ادارۂ مشروطه آرقاسنده گرچه صولی واقعەلرم بولسەده شوندای اعتبارلی یاردملر ایله چقدم ، حاضر صولیده برنیگەده کیرك توگل .

یوق مین چن چندن ادارۂ مشروطه طرفداریمن .

گینرال اصکالون .

اگرده برگناهلی کشی خیانت قیلسه اون گناهسزنی آطارغه کیرك . بوندای زور برحقیقتنی کم میدانغه چغاردی ایکان ؟ هیچ بلە آلمیمن . ڤولتر ، یا آنڭ فیلدفیبلی یاخود بیوك یکاترینه بولورغه کیرك .

ڤولتر کم ایدی ایکان ؟

اونتر آفیتسر بولورغه کیرك .

اگر طوب آتولرغه مانع بولماسه مین اوزمده حریت ومشروطیت طرفداریمن .

ژون براونینغ

وقالغانلرینه قایسینه ایکی قایسینه اوچ یلغه قدر دیستیپلیارنی باتالیونده خدمت ایتوایله حکم قیلغان.

خارجی خبرلر.

ترکیه.

ترکیه‌نك حاضرگی صدر اعظمی (باش وزیری) فرید پاشادر. بو پاشا ترکیه‌نك گیرمانیه ایله دوست بولووینه خلاف ایمش. گیرمانیه دوستلغینك ضررلرینی اثبات قیلوب سلطانغه بر معروضه‌ده یازمش.

بواشی اوچون آچولانوب سلطان، فرید پاشانی باش وزیرلکدن توشرو احتمالینی‌ده یازدیلر. لکن بو پاشاغه آرناودلر بیك مخلص اولدقلرندن توشرو معقول کورلمیدر.

آلبانیه‌ده آرناوردلر آراسنده چقغان فتنه‌لرنك باصلووینه فرید پاشانك بیك کوب تأثیری اولمشدر.

قتای.

قتایده اوّل زمانده آفیون استعمال قیلو ممنوع ایدی. آنگلیه سوداگارلری هندستاندن آفیون کیتروب قتای خلقینی بو ضررلی آغونی استعمال قیلورغه اویره‌ته باشلادیلر.

قتای حکومتی (١٨٦٠) نچی سنه‌لرده بونی ینه منع قیلدی. آفیون ایگوچیلرگه‌ده استعمال قیلوچیلرغه‌ده قاتی جزالر تعیین قیلدی.

آنگلیه قتاینك بو تدبیرینی اوز سوداسی اوچون معقول طابمادیغندن بو نظامغه پروتیست ایتدی. آراده صوغش‌ده باشلاندی. آخرده قتای حکومتی بو نظامنی بترورگه مجبور اولدی. شول زماندن بیرلی قتایده آفیون استعمالی بیك شایع بولمش ایدی. بو آغو قتای اهالیسی اوچون بیك اولوغ بر آفت اولدی. حاضرده بو سنه قتایده آفیون صاتو تکرار منع قیلندی. آنگلیه بو نظامدن ینه راضی توگلدر. لکن یکرمنچی عصرده بونك اوچون قتای ایله آراسینی بوزارغه اویالادر. بوده بر انصاف. لکن بر آز صوگغه قالدی. قرق سنه مقدم کیره‌ك ایدی.

داخلی خبرلر

•• برکونلرده آکاتویف زندانندن گیرشونی اسملی بیك آطاقلی بوریۋالوتسیونیر قاچقان هم بونی طوتو اوچون هر طرفقه خبرلر یباریلوب صورتیده طاراتلمش ایدی. اوشبو کونلرده پالیتسه دیپارتامینتنه برکون اچنده دورت یردن: باریسوگلیبسکی‌دن، یکاتیرینبورغغه یاقین برزاۋوددن، کامینسکی اسملی بر آولدن هم پیرمدن، گیرشونی طوتولدی دیب بیك اجتهادلی پالیتسه آگینتلرندن تیلیگراملر کیلمشدر.

دیمککه بر اورنینه دورت گیرشونی طوتولمشدر.

•• گراف ۋیتتی آدیسه شهرندن دوماغه چلین بولوب صایلانورغه فرض قیلمقده ایمش دیگان خبرلر ایشدلمکده‌در.

•• سینته بر آینده روسیه‌نك یاۋروپا قسمنده‌گی آراقی صاتولرندن (٥٧،٨٦٤،٧٧٢) صوم فائده کیلمشدر (اوزغان بلده غیغه نظرا (٧،٦٨٠،٢٣٥) صوم آرتق) شولوق صاتودن یل باشندن برنچی اوکته برگه‌قدر (٤٥٧،٨٢٥،٣٧٥) صوم حاصل بولمشدر. اولده اوزغان یلغه نسبتا (٥٨،٣٦١،٣٠٧) صوم آرتقدر.

•• صامار اتوغروسنده ایدل طورمشدر.

•• تفلیسده تونل برله میلوۋان اسملی برکشی‌نك ایوینی تنتوگان وقتده «جهنم ماشینه‌سی» شارطلاب ایکی گراداوای ایله بردۋورنیك اولمش، ایکی نادزیرایتل ایله ایکی گراداوای جراحتله‌نمشدر.

•• قاره گروهلیلر دوما بولونی یاراتماغانلقلرندن صایلاواشلرینه اصلاقاتشماسقه خلقنی اوندیلر. بوکونلرده یلیزاۋیتگراد شهرنده‌گی «روس خلقی صایوزی» کیبفدن بیك کوب ۋازۋانیه‌لر کیتورتمشدر. ۋازۋانیه‌لرنده «فتنه‌چیلر» گه ایه‌رمسکه، دوماغه صایلاولرغه‌ده اصلاقاتوشماسقه خلقنی دیمله‌نمشدر.

بونلرنك باطل فکرلرنچه روسیه‌ده دوما کبی بر دیوانغه هیچ احتیاج یوق ایمش.

•• بوکونلرده وزیرلرنك بارچه‌سیده خدمتلرندن چقوب آنلر اورنینه یاڭا وزیرلرنك قویلاچغی سویله‌نمکده‌در. بونلر آراسندن فقط باش وزیر اصطالیپن اوّلگی اورننده قالاچق ایمش. اصطالیپن‌نك تله‌وی بوینچه یاڭا وزیرلر جمعیت واتفاقلرنك معلوم ومنتخب کشیلرندن تعیین ایدله‌چك‌در. خلق آراسنده سویله‌نگان سوزلردن آڭلاشلدغینه کوره وزیرلککه اوشبو کشیلر بیلگیله‌نمشدر: داخلیه وزیرلکینه اصطالیپین، مالیه وزیرلکینه — اینژینیر آۋداکف، یوللر وزیرلکینه اینژینیر نیمیشایف، ییرلر وزیرلکینه م. اصطاخوۋیچ، سودلر وزیرلکینه — بوکونده پاریژده روسیه سودلرینك آگینتی بولوب طوروچی رافالوۋیچ، دولت کانترولکنه آ. گوچکوف وزیرلرنك آلماشنوینك سببی روسیه اچنده بعض بر اصلاحاتلر یاصاوده اوزلرینك آرالرنده اختلافلر چقوایمش. اصطالیپین ایسه بوندای اصلاحاتنی تیز کوندن وجودکه چغارونی قصد قیلمقده‌در.

•• کیله‌چك ١٩٠٧ نچی یلنك مارت چیسلاسینه قدر ۋاندارملرنی حاضرگیگه نسبتا ایکی ئلوش آرتدر وفرض ایدلمکده‌در. بواش اوچون آقچه تعیین ایتومسئله‌سی تیزکوندن وزیرلرنك کیڭاش مجلسنده قارالاچقدر.

پارتیه واتفاقلر.

پتربورغده‌غی سیاست اربابی آراسنده بوکونلرده شیپوف ایله بعض بر معتبررك آدملرنك «تجدد صلحی» پارتیه‌سینه کرولری حقنده مذاکره‌لر اولمقده‌در. «حریت خلق» پارتیه‌سینك اوڭ قانادنده طوروچی اعضارندن بعض بر اعتبارلی‌راقلری بوکونلرده اصتروۋی ایله مذاکره‌لر ایدشوب «تجدد صلحی» پارتیه‌سی حقنده آنك فکری نیچك ایکانلگینی صوراشمشلر.

ریۋالوتسیه‌دن آبوریلورغه تله‌وچی معتدلرك پارتیه‌لرنك صایلاو وقتلری اوچون اوز آرا «بلوق» یاصاولری حتی بتونله‌ی برله‌شولریده احتمالدر.

•• اوشبوکونلرده «حریت خلق» پارتیه‌سی مرکز اداره‌سینك مجلسی اولاچقدر. مجلسکه پارتیه‌نك اطرافده‌غی شعبه‌لرندنده وکیللر کیله‌چکدر. مجلسلرنده کیلاچك صایلاووقتلرنده نیندای پارتیه‌لر ایله اتفاق ایدومسئله‌سی قارالاچق هم صایلاو نظامی حقنده سیناتنك چغارغان بیانلری انتقاد ومحاکمه ایدله‌چکدر.

•• «اجتماعیت خلق» پارتیاسینك اعضالری بوکونلرده پروگرام لائحه‌لرینی تفتیش ایدوب تصدیق قیلوهم باش اداره یاصاو اوچون عمومی اسیزد جیارغه حاضرلنمکده‌لردر. بو پارتیانك اعضالری موسکۋاده بیك آرتمقده‌در. اوّلده «حریت خلق» پارتیه‌سنده بولغان کشیلرنك بعضلری‌ده بو پارتیه گه کرمکده‌لردر. هم ۋولغه بویی شهرلرنده‌گی «حریت خلق» پارتیاسینك صول قاناتنده‌غی اعضالرنگده بو پارتیه گه قاتشورغه تله‌گانکلری ایشدلمکده‌در. جیوله چق اسیزدلرنده پروغراملرینك کوب ییرلرینی اصلاح ایته‌رگه فرض قیلمقده لردر. بوندن ماعدا باشقه پارتیه‌لر برله نی روشده اش یورتو حقنده‌ده مشاوره‌لر ایدله‌چکدر.

•• «اوکو» گازیته‌سینك یازوینه قاراغانده اطرافدن کیلگان خبرلردن ساتسیالیستلرنك «مینشۋیك» تسمیه ایدلگانلرندن ماعدا «بالشیۋیك» اسمنده یوروچیلریده دوماغه صایلاوغه قاتشورغه قراربیرگانلکلری آڭلاشله‌در.

••طاراتلغان دوما چیلنلرینك ویبورگه شهرینه باروب خلقغه خطاباً یازلغان شکایتنامه‌گه قول قویغانلری (١٨٠) کشی ایکان. اوشبو کشیلرنك هر برسی ٥١ نچی و١٢٩ نچی عیب ماده‌لری ایله حکمگه طارتلمش ایدیلر.

بو (١٨٠) کشینك اسملری گازیته‌لرده تفصیلا یازلدی.

تورلی اسملر آراسنده اهل اسلامدن اوشبو اسملر کورینه‌در: سیدگرای آلکین، ابو السعود احتمف، علیخان بوکایخانف، سلیم گرای جانتورین، اسماعیل‌خان زیادخانف، علی‌مردان طوپچیباشف.

قزان خبرلری.

•• جمعیت خیریه‌نك بالالر مکتبی فائده‌سینه تورلی ییرلرگه قویغان اون توقز عدد اعانه صاندقلرندن اوکتابر اچنده قرق صوم اون آلتی تین اعانه حاصل اولمشدر.

•• محرر وناشره‌سی حبس ایدلگانلکدن «ۋولژسکی ۋیستنیك» گازیته‌سیده چققانی یوق‌در.

•• اوزغان دوماچلینی ییرشوفنی پورخاوای زاۋودده‌غی خدمتندن چغاررغه، زاۋود مأمورلرینه امر بولغان ایمش.

•• قابان کولی اوستنده‌گی یوزروق صوغشلری همیشه هرکون بولوب تورمقده‌در. بواشکه پالیتسه اعتبار قیلسه یخشی بولور ایدی.

•• قزان پالیتسه‌میستری شهر اداره‌سندن فاتیر نالوگی توله‌مینچه طوروچی ایزبیراتیللرنك فهرستینی «بزگه تفتیش ایتار اوچون کیره‌ك» دیب صوراسه‌ده، پالیتسه‌میسترنك سؤالینی شهر اداره‌سی زاکونغه موافق طابماغانلقدن بیرونی معقول کورمیدر.

•• ٢٨ نچی اوکته‌برده سرای زالنده مجلس اولو دارالمعلمین‌نی ٨ نچی نویه‌برده عثمانوف مدرسه‌سنده آچوغه قرار بیرلدی.

•• «طاڭ» گازیته‌سینك محرری سعید رمییفنك فاتیرنده دورتنچی کون کیچ تنتو بولوب، قوناغی محرر عیاض افندی اسحاقی ایله ایکیسنی قولغه آلمشلر ایدی. سعید افندینی یاڭادن چغارمشلر.

•• ۋولغه آرقلی کوچولر اوڭغایسز لانغانلق سببلی حاضرده پویزد قزاندن اون‌بر ساعت یارمده کیته‌در.

•• پریکازچیکلر سایوزی «سودا خدمتکارلرینك قزان اوبشستۋاسی» اسمنده هرتورلی جمعیت اشلرینی قارارغه مأمور بولغان اداره‌نك قزان شعبه‌سی طرفندن اوچنچی اوکته‌برده تصدیق ایدلمشدر. شول کوندن بیرلی بواوبشستۋاکزانسکی اورامده‌غی بیرگمان یورطنده اعضالقغه یازلورغه اراده‌سی بولغان سوداخانه خدمتکارلرینی اعضالقغه قبول ایده‌در.

تصحیح

٤٧ نچی نسخه یولدزده روسیه‌ده اهل اسلامنك مقداری نام مقاله «ترجمان» نك ضمیمه‌سندن آلنوب عینا درج قیلنمش ایدی. فقط مطبعه‌ده یاڭلشلق ایله مقاله‌نك آخرینه «ترجمان» لفظینی قویارغه اونودلمشدر.

جوابلر.

اورسکی شهرنده محترم احمد اسحاقی جنابلرینه:

«یولدز» حقنده حسن توجه وخیرخواهلغکز اوچون تشکر ایده‌مز. فنی مجموعه‌نك لزومنده شبهه یوقدر. لکن بو لازمنك ادا قیلنمقلغی اوچون خلقمزده فنی مقاله‌لرنی اوقومغه هوس اولمقلغی‌ده لازمدر.

حالا ملت صرف فنی بر ژورنالنی تحمل ایده آلمیدر. بلکه ایکی اوچ سنه صوڭره فکرلر آلماشنور. یولدز نسخه‌لری طابلغانی مقدارنده یوللاندی.

یولدز کتبخانه‌سندن.

هر طرفدن کتبخانه‌مزگه تورلی کتابلر صوراب تکرار تکرار خط وتیلیگراملر کیلمکده‌در.

خصوصا (معلم اول) ایله عبادات اسلامیه جزءلرینی بیك صوریلر. حاضرده درس زمانی اولدیغندن کتابلرغه احتیاج کوب بولمق کیره‌ك.

عفو بویورلسون، حاضرده کتبخانه‌مزده بعض کتابلرنك باصلغان نسخه‌لری قالمادی. بوقشقه ییته‌ر دیب باصدرلغانلری‌ده بتدی. معلم اولنك (٨) نچی باصماسی بر آیدن بیرلی یوقدر. عبادات اسلامیه اجزاسی‌ده بیك آزدر. شول سببدن مکلّه‌ب صوراوچیلرغه یوللانمیدر.

حاضرده بوکتابلر مطبعه‌ده باصلمقده‌درلر. برر هفته‌دن ییتشسه‌لر کیره‌ك.

ایمدی هر بری اوچون استیرییوتیب قویدردق. شاید بوندن صوڭره بویله مساهله اولماس. استیرییوتیب لوحه‌لری اولدقده حرف جییو مشقتی قالمیدر.

برکونده ایکی اوچ ماشینا ایله قرق ایللی مڭ نسخه ییتشدرمك ممکندر. حروف متحرکه، استفتاح، قوانین نحویه وه‌شق خطنك ایکنچی باصمالری بر آیسز حاضر اولماسلر.

کتبخانه کاتبی: علیم امیرخانی.

Лито-Типографя И. Н. Харитонова. Казань. Редакторъ-издатель Ахмедъ Низамовичъ Максудовъ.